

12.09.2023

Asia/9

§ 461

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Otso Kivekkään ym. talousarvioaloitteesta koskien ja- lankulkuinvestointien erillistä budjettia

HEL 2023-007057 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Talousarvioaloitteessa esitetään, että talousarvioon tulisi varata erillinen investointimääräraha jalankulkua edistäville investoinneille erillään pyöräliikenteen investoinneista, jotta jalankulun merkitys liikennemuotona tulisi nykyistä paremmin huomioiduksi.

Sen sijaan, että jalankulun ja pyöräilyn rahoitus eriyttäisiin eri talousarviokohdille, tuodaan jatkossa talousarvioissa ja toimintasuunnitelmissa aiempaa selkeämmin esille jalankulun olosuhteiden parantamiseen painottuvat hankkeet. Lisäksi talousarvioon nostetaan jalankulun ja pyöräilyn talousarviokohdalle enemmän erityisesti jalankulkua koskevia uusia hankkeita muun muassa kävelyn edistämishankkeiden toimenpiteiden kautta.

Kaupungin hankkeissa huomioidaan samanaikaisesti kaikki katu- tai väyläkäyttävät eri liikkumismuodot. Kävelyn olosuhteiden parantaminen edellyttää monesti muiden kulkumuotojen liikennejärjestelyiden muutoksia. Hyvin usein esimerkiksi jalankulun ja pyöräilyn väylien talousarviokohdalta toteutettavat katujen peruskorjaushankkeet sisältävät samanaikaisesti sekä pyöräilyn että jalankulun olosuhteita parantavia toimenpiteitä, että varsinaista kadun peruskorjausta. Useimmat hankkeet ovat siis sisällöltään moninaisia ja edistävät liikkumista sekä kaupungin toimivuutta ja liikenneturvallisuutta monelta kannalta. Kävelyn edistämishanke ei ole vain kävelyjärjestelyiden muutosta koskeva toimenpide. Kävelyn olosuhteiden parantamiseen liittyy erityisesti pysäköinnin ja autoliikenteen muutoksia, kun muutokset valmistellaan olemassa olevaan katu- ja pyöräilyympäristöön. Myös pyöräliikennejärjestelyiden erottaminen jalankulusta parantaa kävelyn olosuhteita. Toisaalta joukkoliikenteen merkittävimmässä solmukohdissa kävelyn edistäminen on myös joukkoliikenteen käyttöä edistävä toimenpide.

Talousarviokohtien määrärahojen jakaminen nykyistä pienempiin osiin haastaisi hankkeiden käytännön ohjelmointia ja toteutusta, koska hankkeet tyypillisesti toteuttavat samanaikaisesti lukuisia strategisia tavoitteita ja parantavat useiden kulkumuotojen olosuhteita. Lisäksi se

saattaa lisätä kesken vuoden tarvittavien talousarviokohdalta toiselle tehtävien määrärahasiirtojen määrää tuottaen lisää hallinnollista työtä.

Jalankulun merkityksen voimakkaampi esiintuominen ja edistäminen saavutetaan tuomalla hankkeiden jalankulun vaikutuksia enemmän esille talousarvio- ja toimintasuunnitelma-asiakirjoissa sekä nostamalla entistä määrätietoisemmin erityisesti jalankulua edistäviä hankkeita nykyiselle talousarviokohdalle. Jalankulun hankkeiden lisääminen edellyttää kävelyn edistämishjelman toimenpiteiden määrätietoista edistämistä sekä käytettävissä olevien resurssien vahvistamista. Kävelyn edistämishjelman toimenpiteitä on käynnistetty yhteistyössä maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuudessa. Kävelyn edistämiseen on liikenne- ja katusuunnittelupalvelusta esitetty lisävakanssin tarvetta vuodesta 2024 alkaen. Lisävakanssi on huomioitu kaupunkiympäristön toimialan talousarvioennusteessa.

Lautakunta totesi, että jalankulun edistämisen kannalta keskeisintä on prosessien kehittäminen ja suunnittelun resursointi niin että parannushankkeita voidaan viedä konkreettisten investointien tasolle. Investointimäärärahan hallintaan tarvitaan ratkaisu siinä vaiheessa kun nämä pullonkaulat on ratkaistu, kuitenkin viimeistään aloitettaessa keskustan elävöittämissuunnitelmien toteutusta. Sitä ennen tarkoituksenmukaista on seurata jalankulun edellytyksiä parantavia investointeja sekä niiden vaikutuksia erillisellä seurannalla, ilman erillistä budjettikohtaa.

Käsittely

Vastaehdotus:

Sameli Sivonen: Lautakunta toteaa, että jalankulun edistämisen kannalta keskeisintä on prosessien kehittäminen ja suunnittelun resursointi niin että parannushankkeita voidaan viedä konkreettisten investointien tasolle. Investointimäärärahan hallintaan tarvitaan ratkaisu siinä vaiheessa kun nämä pullonkaulat on ratkaistu, kuitenkin viimeistään aloitettaessa keskustan elävöittämissuunnitelmien toteutusta. Sitä ennen tarkoituksenmukaista on seurata jalankulun edellytyksiä parantavia investointeja sekä niiden vaikutuksia erillisellä seurannalla, ilman erillistä budjettikohtaa.

Kannattaja: Anni Sinnemäki

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Sameli Sivosen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Postiosoite
PL 58200
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Kaupunkiymparisto@hel.fi

Käyntiosoite
Työpajankatu 8
Helsinki 58
<https://www.hel.fi/>

Puhelin
09 310 1691
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI93 2001 1800 2050 59
Alv.nro
FI02012566

12.09.2023

Asia/9

Tia Salminen, projektinjohtaja: 310 33270
tia.salminen(a)hel.fi
Tuula Pipinen, tiimipäällikkö, puhelin: 09 310 37269
tuula.pipinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioaloite, jalankulkuinvestointien erillinen budjetti, Kivekäs Otso

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Talousarvioaloitteessa esitetään, että talousarvioon tulisi varata erillinen investointimääräraha jalankulkua edistäville investoinneille erillään pyöräliikenteen investoinneista, jotta jalankulun merkitys liikennemuotona tulisi nykyistä paremmin huomioiduksi.

Sen sijaan, että jalankulun ja pyöräilyn rahoitus eriytettäisiin eri talousarviokohdille, tuodaan jatkossa talousarvioissa ja toimintasuunnitelmissa aiempaa selkeämmin esille jalankulun olosuhteiden parantamiseen painottuvat hankkeet. Lisäksi talousarvioon nostetaan jalankulun ja pyöräilyn talousarviokohdalle enemmän erityisesti jalankulkua koskevia uusia hankkeita muun muassa kävelyn edistämishjelman toimenpiteiden kautta.

Kaupungin hankkeissa huomioidaan samanaikaisesti kaikki katuja tai väylää käyttävät eri liikkumismuodot. Kävelyn olosuhteiden parantaminen edellyttää monesti muiden kulkumuotojen liikennejärjestelyiden muutoksia. Hyvin usein esimerkiksi jalankulun ja pyöräilyn väylien talousarviokohdalta toteutettavat katujen peruskorjaushankkeet sisältävät samanaikaisesti sekä pyöräilyn että jalankulun olosuhteita parantavia toimenpiteitä, että varsinaista kadun peruskorjausta. Useimmat hankkeet ovat siis sisällöltään moninaisia ja edistävät liikkumista sekä kaupungin toimivuutta ja liikenneturvallisuutta monelta kannalta. Kävelyn edistämishanke ei ole vain kävelyjärjestelyiden muutosta koskeva toimenpide. Kävelyn olosuhteiden parantamiseen liittyy erityisesti pysäköinnin ja autoliikenteen muutoksia, kun muutokset valmistellaan olemassa olevaan katu ympäristöön. Myös pyöräliikennejärjestelyiden erottaminen jalankulusta parantaa kävelyn olosuhteita. Toisaalta joukkoliikenteen merkittävimmässä solmukohdissa kävelyn edistäminen on myös joukkoliikenteen käyttöä edistävä toimenpide.

Talousarviokohtien määrärahojen jakaminen nykyistä pienempiin osiin haastaisi hankkeiden käytännön ohjelmointia ja toteutusta, koska hankkeet tyypillisesti toteuttavat samanaikaisesti lukuisia strategisia tavoitteita ja parantavat useiden kulkumuotojen olosuhteita. Lisäksi se saattaa lisätä kesken vuoden tarvittavien talousarviokohdalta toiselle tehtävien määrärahasiirtojen määrää tuottaen lisää hallinnollista työtä.

Jalankulun merkityksen voimakkaampi esiintuominen ja edistäminen saavutetaan tuomalla hankkeiden jalankulun vaikutuksia enemmän esille talousarvio- ja toimintasuunnitelma-asiakirjoissa sekä nostamalla entistä määrätietoisemmin erityisesti jalankulua edistäviä hankkeita nykyiselle talousarviokohdalle. Jalankulun hankkeiden lisääminen edellyttää kävelyn edistämishjelman toimenpiteiden määrätietoista edistämistä sekä käytettävissä olevien resurssien vahvistamista. Kävelyn edistämishjelman toimenpiteitä on käynnistetty yhteistyössä maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuudessa. Kävelyn edistämiseen on liikenne- ja katusuunnittelupalvelusta esitetty lisävakanssin tarvetta vuodesta 2024 alkaen. Lisävakanssi on huomioitu kaupunkiympäristön toimialan talousarvioennusteessa.

Esittelijän perustelut

Talousarvioaloite

Valtuutettu Otso Kivekäs ja 10 muuta valtuutettua ovat tehneet 24.5.2023 seuraavan talousarvioaloitteen:

"Talousarvioaloite jalankulkuinvestointien erillisestä budjetista

Talousarvioon tulee varata erillinen investointimääräraha jalankulua edistäville investoinneille erillään pyöräliikenteen investoinneista. Määrärahan sopiva suuruus voidaan arvioida budjettineuvotteluissa.

Jalankulun osuus liikenteestä on koronan myötä kasvanut merkittävästi ja vaikuttaa siltä, että muutos on ainakin osittain pysyvää. Vuonna 2022 helsinkiläiset tekivät 47% matkoistaan kävellen. Jalankulun merkitys liikennemuotona ei kuitenkaan näy kaupungin toiminnassa kovinkaan hyvin, minkä myös tarkastuslautakunta on nostanut esiin arviointikerptomuksessaan.

Nykyisellään jalankulua edistämään tarkoitetut investoinnit ovat muodollisesti yhdistettynä pyöräliikenteen kanssa samaan investointimäärärahaan, joka käytännössä on nimenomaan pyöräliikenteen määräraha. Yhdistämiselle on historialliset syyt, mutta käytäntö ei ole nykynäkökulmasta toimiva. Pyöräliikenne ja jalankulku ovat kaksi eri liikennemuotoa, joiden kokemat ongelmat ja vaatimat ratkaisut ovat usein erilaisia.

12.09.2023

Asia/9

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että talousarvioon lisätään erillinen jalankulua edistävien investointien määräraha. Talousarvio-kohdalla lisättävää määrärahaa ei tule vähentää pyöräliikenteen investointimäärärahasta.”

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan lausunnon kaupunginhallitukselle 13.9.2023 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Tia Salminen, projektinjohtaja: 310 33270
tia.salminen(a)hel.fi
Tuula Pipinen, tiimipäällikkö, puhelin: 09 310 37269
tuula.pipinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioaloite, jalankulkuinvestointien erillinen budjetti, Kivekäs Otso

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 05.09.2023 § 448